

Manuskript nr 1000. f. Småland.
N:o 1000 "p. saml. 3:de avd.

ACC. N:R

M. 9074: 1-24.

Landskap: Småland Upptecknat av: Karl Lindsten
Härad: Kinnared Adress: _____
Socken: Ushult Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1876 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Oxahall v. Frösjöhult. s. 1.
Kattsägen. s. 2.
Dödsförebud. s. 4.
Hindva den döde från att gå igen. s. 6.
"Liskskärfva". s. 7.
Kvinnor, som ej äro kyrktagen. s. 8.
Kvaller-historier. s. 9.
Ondspråk o. ondhet är, m. m. s. 12, 19.
Knyttahall o. Plungö. s. 17.
Knyttahall. s. 20.

Avskrift ur "Fören.f.Smål.

Minnen":s saml. 3:dje avd.

ACC. NR.

M 9074: 1

Landskap: Småland No. 7. Upptecknat av: Lindstén, Karl

Härad: Kinnared Adress:

Socken: Urshult Berättat av

Uppteckningsår: 1876 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Minnen från Urshult: Oxahall vid Frösjöhult.

Det var till en början ämnadt, att Urshults kyrka skulle byggts vid "Oxahall" - så benämnd efter oxfjäten, som deri synas, och som jätteboskapen trampat i den; ty äfven i Oxahall har åtminstone bott troll, såsom man kan finna af det följande. Emellertid hvad som byggdes om dagen, det refs ned och bortfördes om nätterna. Man måste då se sig om efter annan plats för kyrkbyggnaden, och den skulle ett par otamda tvillingsstutar afgöra. De spändes för en timmerstock och tillätos gå, hvar de ville i skogen; folk följde efter, och innan kort befann man sig på "en god fjärdingsvägs" afstånd framför en stor timmerhög. Der hade stutarna stannat, och der byggdes kyrkan utan att trollen hindrade.

Avskrift ur "Fören.f.Smäl.
Minnen":s saml. 3:dje
avd. No.16.

ACC. NR.

M. 9074:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: K. Lindesten
Härad: Kinnared Adress: _____
Socken: Ushult Berättat av _____
Uppteckningsår: omk. 1880 Född år _____ i _____

Uppteckningen rör Jaen i Förarum och draken på Risö.
Fylkt i Sv. Landm. II: 9 s. 45 om den återgivna på Ushultsmål.

Jaen i Förarum (död 1825) visste om en skatt, som var gömd å Risö och bevakades af en drake, hvilken kunde skjutas endast af kulor, som voro stöpta utaf "arfva-silfver" (ärfdt silfver). Nåväl, gubben stöpte sådana kulor, styrde ut en alstock i närheten af skatten och det med hatt och klädtrasor alldeles som en fogelskrämma, så att draken skulle tro, att det var den, som oroade honom, och lade sig själf på försät inom skotthäll. Som han hade förmågan att genom trollformler framkalla draken, visade den sig snart, och stod just färdig att i ett skutt rusa på den utklädde alstocken, den förmente fridstöraren, då en "arfva-silfverkula" träffade honom. Men detta blott gjorde odjuret så mycket mera rasande. Draken sprutade eld och lågor och kastar sig öfver alstocken och med horn och klor ref han och slet i trasorna, till dess först tredje kulan sträckte skattbevakaren till

Skriv endast på denna sida!

M. 8074:3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

marken. Den lycklige skytten gräfde på platsen, der draken kommit
upp. Sjelf vardt han rik som ett troll, men barnen hans blefvo
fattiga som kyrkrättor.

Avskrift ur "Fören.f.Smål.
Minnen":s saml. 3:dje
avd. No.9.

ACC. NR.

M. 9074:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: K. Lindesten
Härad: Kinnarelsbo Adress: _____
Socken: Ushult Berättat av _____
Uppteckningsår: 1876 i _____

Uppteckningen rör Vidskepliga föreställningar och bruk.

Dödsförebud.

- 1/ Vindgräs (gräs, som af värmen i stugan lockas ned mellan bräder och sparrar från ett torftak).
- 2/ När elden i spiseln "stinker öfver kyrkovägen" (öfver golfvet i stugan till andra sidan af rummet, så att den korsar utgången genom dörren).
- 3/ När foglar sätta sig på fönsterlisten och se in i stugan.
- 4/ När ugglan skriker "klä(d)hvitt" (efterhärming af hennes läte) i gårdens grannskap.
- 5/ När det "sjunger" (piper) i en af elden lyftad gryta.
- 6/ När sotet länge brinner på grytan, sedan den aflyftats.
- 7/ När hundar tjuta och "låta illa".

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8. När småbarnen vid sina lekar syssla med
grafvars uppkastande.

Skriv endast på denna sida!

M 9074:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hindra den döde från att "gå igen".

Har någon varit begifven på brännvin, så bör han, när han dör, ha sin "lommaflaska" med sig i jorden, annars går han igen. Bra att hindra sådant är annars också att kasta eld och vatten efter likfärden, när den begifver sig till kyrkan, att strö lin- och hampfrö vid första grinden, innan någon annan än begravningsfolket hunnit gå igenom samt att med en spik fästa den dödes linne vid kistan.

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Likskärfva".

Om en hafvande qvinna får se lik, kan barnet få "likskärfva". Denna botas så, att man tager barnet tre gånger "afvig" kring en likkista, deri en död af till barnet motsatt kön finnes, så skall barnet dricka vatten ur den dödes hand och ett af barnets lintyg ("pinka") läggas å bottnen i kistan. Dock måste man först tre gånger bedja liket om lof.

M. 9074:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att iakttaga då en qvinna, som ej är kyrk-
tagen, kommer in i ett främmande
hus.

Om en qvinna, som icke blifvit kyrktagen,
kommer in i ett främmande hus, så måste man genast gifva henne
något mat, ty annars spricka alla fat och andra "karal" (kär!);
"gjordarne" (banden) springa på baljor, sår och tinor.

Skriv endast på denna sida!

Avskrift ur "Fören.f.Smäl.
Minnen":s saml. 3:dje
avd. No.10.

ACC. NR.

M 9074:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Karl Linde
Härad: Kinnareds ht Adress: _____
Socken: Urshult Berättat av _____
Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör Knallahistorior.
(På Urshultsmålet.)

Dä va oin gaung ena hoilla tält knallar, som
vore hoppakämmena å ginge å drefve, som täcka dära bruka å göra.
Å så finge di si oitt höäland, som sto i blomstor, å som di
trodde va oin sjö, få dä det va så blaott, å pao den anra siena oin
gaoå (gård). Män så tötte di dä va få laongt å gao väjen räintani-
kring (rent ankring, rundt?, äfven rentan omkring) dit, utan di
toe se färe å semma. Nå di voe (vore) kommena äfvor (öfver), så
sae den oine: "Ja onrar (undrar), om vi ä'n alla", å så skölle
di räkna ätte, om nä'n hadde blett (blifvit) däa (der). Nu vesste
di, att di vore oina tält, men ingen ao (af) dom konne fao dom
te mäia (mer) än älfve, få han va så dommer, så han räknade inte
se sjelf. Te slut så fann oin ao dom pao (så sluer (sluger) va
han) att doi (di, de, doi och di omvexla) skolle stekka näsornä ne i

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

oina färska koråke, å så räknade di hålen där bloi (blefvo) å så finge di dä te å gao ihop.

Troi (3) knallar kämme ing i oina stue, där käringen nyande nyssens hadde lött (lyftat) vällingagrytena ao åillen, å så pottlade dä änna i hånne. Oina tåkka gryte passade rätt dom. tötte doi, få dä hong konne koka utan åill å därfåre köffte (köpte) di hånne å goe (gåfvo) bra pängor få hånne. Å så hå (huru) dä va, så hadde di faott tak (fått tag) i ett stökke köt (kött) näenstäss; å så kämme di te oin sjö, å så föllde di grytena mä vann, å satte hånne pao sjöalannet å väntade, att hong skolle koka åpp. Å di väntade å väntade, män där bloi inte må'et kokane ao. Te slut blee (blefvo) di arja (arga) pao grytena å kastade ut hånne i sjönnen, å ve hong dylpade, så bobblade dä te i hånne, Dao trodde di, att hong kokade åpp, å fåest (först) håppade oin ne. Män dao trodde di ~~XXXX~~ anre, att han aot (åt) opp allt kötet, så dä bar ne mä allihop, å "holla tre" blee ecke di dä mä.

En gång kom en knalle till en bonde och ville låna hus. "Dä kan du väl fao", sa bonden, "om du vill följa mä me ut å törska (tröska) ett boite (bete, en stund) i måån (morgon)." - "Jo holla he ska ja visst dä göra", sa knallen, för då visste han, att han slapp att betalafrukosten. De lade sig om aftonen och skul-

M. 9074:11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

le stiga upp, när den stora vedkubben, som bonden lade på elden, hunnit brinna upp. Knallen somnade snart, och när bonden märkte det, stod han upp och bar ut branden, väckte knallen och sade, att det nu vore tid att stiga upp. Knallen hade rätt svårt för att resa sig upp, så nyss som han hade insomnat; han gnuggade sina ögon och tyckte, att natten hade gått mer än vanligt fort. Och de tröskade både länge och litet till och ändå ville det ej bli dager. Så när det då äntligen började dagas, sade knallen: "Nu sir ja då glimma i våra (ett hål, som var borrhå i väggen), och blir det dager en gång till, som väl aldrig vill bli, så holla tre om jag nånsin mer kommer på en loge att tröska för frukost, ty då vill jag hellre ingen ha den dagen."

Twoo knallar laoe, (lågo) pao samma ställe oina natt.
~~du laott tak i nå et i natt här? Jag har in-~~
Så sa'e den oine te hin: "Har te hett (hittat) nå et annat än lusa-
borsten." "Jo", sa hin: "Jag har varit uppe och försett mig an ett
stort stycke byxböte." - "Ja, jag må la tro det", sa hin, "för
du se så rifven ut der bak". (i mörkret hade han skurit bort halva
sitt röckskört.)

Avskrift ur "Fören.f. Smål.

Minnen":s saml. 3:dje avd. ACC. NR. M. 9074:12.

No. 8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Karl Lindsten

Härad: Kiernevall Adress:

Socken: Kishult Berättat av

Uppteckningsår: 1876 Född år i

Uppteckningen rör Ordspråk och ordstäf.

"Skälm den, som tar annat än det han har."

"Rummet ropar inte, som tomt är." (säges isynnerhet om man har för stort kärll att hemta uti, isynnerhet om man skall taga emot något af en annan, som då med ofvannämnda ordspråk söker ursäkta den andres skenbara begär att få mer än tillbörligt är).

"Den, som "blir vid" (köper, förvärfvar) stubben, så får han plocka upp spånorna". (man har rätt till det lilla af sin egendom så väl som med det stora.)

"När man länge har spottat på en sten, så blir han någon gång våt". (man tål ej alltid att förolämpas.)

"Der gärdesgården är lägst, vilja alla öfver".
(den svagaste är hårdast ansatt.)

"Ungdomen rasa", sa käringen piska katten.
(obs. från Urshultstrakten)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

M. 9074:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Så dära bort aot" (så der bort åt), sa han, som rände tummarne i elden.

"Det är rart med de gafflarne", sa käringen rände dom i öjnen. (ögonen)

"Jag sliter min tid", sa han, som hängde i tömmarne, när oxarne besa (springa för styngget, Oestrus). (Brukas annars ofta som svar på en tillfrågan, huru man befinner sig).

"Godt att få lite rent på sig", sa käringen vrängde särken julafton.

"Det ger inte bröd", sa han, som trask sopqvasten.

"Ja voit väl hva ja slitå (sliter) om Julaftan", sa drängen, ynka presten, som behöfver kamma sig hvarje söndagsmorgon.

"Det som är för mycket så är det", sa käringen fick se staden.

höfvis
"En ska väl visa en har lärt folkaforor (höfvisket)", sa han, som spotta i hatten, var hos presten.

M. 9074:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hvilket nöt, som inte får, så bölar det.

Det är inte så godt att säga om det är en tupp eller en höna i ett ägg.

Det är ej så godt att ta en äl i rumpan.

Det är ej värdt att göra sig till hund för ett betts (en bits) skull.

Det är bättre att ge en hund en bit, än att slåss med honom.

Tar man mjöl i skäppan och ej lägger något i stället, kommer man snart till botten.

De är det samma hur man vänder sig, så har man rumpan (ryggen) bak.

När de store luta hufvuna ihop, få de små släppa till håret.

Ät fiskarne fast de ä små - men "vi ha inte korn gett den"

En fluga gör ingen sommar.

Det vet ingen hvar haren har sin gång, sa bonnen satte snaran på taket.

Det är bättre att kröka sig än stöta sig.

Det är ingen ko på isen, så länge rumpan (svansen) är på land.

Den, som inte äter det jag biter, sa rättan, så får han

M. 9074:15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

äta det jag sk-ter.

Dä är inte svårt att sk-ta, när man har ryggstöd.

Det är inte svårt att sk-ta, när man har ar-n full,
man får allt någon vrå att sätta sig i.

Det är alltid något brokigt nöt i en fähop.

De to fint, sa smen, när han tog lusen med tången.

En gosses reflektioner: Far är herre öfver mor, mor
öfver mig, men sen ska jäen anamma katten, och när jag blir
stor, krusar jag hvarken far eller mor.

Värden och gästen:

V: Håll te goe o ta af smulorna å åt!

G: Ja tack, dä onödigt o kosta på mej.

V: Se så, se så, bara ta o åt.

G: Ja tack dä onödigt. - Värden upphör att truga sin gäst, som
alltjemt blir stående nere vid dörren. Der står han, kännande
en liflig aptit, men vågar ej äta. Slutligen repar han mod och
säger: "Ja, efter ni ber mej så möet, ska jag smaka på gusgäfvor-
na."

Bonden och länsman:

L: Hör du bonne, hvad göra de i h-e?

B: Jo, de steka o fräjsa mä all flit, de vänta på länsman o befall-
ningsman dit.

Skriv endast på denna sida!

(-, när han drog
ihjäl lusen med
tången)

M. 9074:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bonden och herremannen träffas.

H: Vet du bonde, att min adel utan tadel varar fyra sekel jemt?

B: Esomoftast käre herre, desto värre, gammalt korn är ofta skämt.

Bonden kommer till staden, hans lilla dotter åker på lasset.

H: Hvad kostar hönan?

B: Ja, hönan är inte till salu, men vill herrn ha äggen hon värper, ska han få.

(H:Tvi dig vare bonne!)

En fattig gosses reflektioner:

Fattig är jag men ärlig, liten är jag men kärlig, beskedlig mot alla, men krusar för ingen.

Smörj vagnen så går han lätt, muta domarn, så får du rätt!

När du kommer hit, så får du hålla te goe o äta tornbaggarne oskalade, så matmor städde piga.

Ingen ordning, sa katten, när han blef utkörd julafton.

Jag är som jag vore född i skogen och slungad till byss.

Hvad vet jag?

Skriv endast på denna sida!

Avskrift ur "Fören. f. Smål.
Minnen":s saml. 3:dje avd. ACC. NR. M. 9074:17.

Landskap: Småland No. 6 Upptecknat av: Lindstén, Karl
Härad: Kinnared Adress: _____
Socken: Urshult Berättat av _____
Uppteckningsår: 1876 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör Minnen från Urshult: Knallahall och Slungö.

På Hvemboö i Åsnen ligger Knallahall, en ansenlig bergs-
höjd, hvarifrån man ^{kan} se 7 kyrkor: Västra Thorsås, Kalfsvik, Jät,
Nöbbeled, Uråsa, Väckelsång och Almundsryd. Urshult är undan-
skymd af skog. Att i Knallahall finns troll, det kunna ännu
lefvande personer intyga; ty mången gång osar det stekt fläsk
från hallen om nätterna; och Jonas i Berg, som dock nu är död,
såg det "glisa rödt" igenom en springa julaftonskväll, då han gick
derförbi. Men hvad som nästan är märkvärdigare är den på ber-
get liggande stenen, ty den har kommit dit från den på en half
mils afstånd i nordost belägna, numera tudelade Slungö. Å denna
bodde näml. en jätteqvinna just vid den tid Urshults kyrka byggdes.
Förargligt var det att se kyrkan, hvar gång qvinnan befann sig
öfvan jord och ännu mer att höra klockljudet tränga ned och stö-
ra henne, då hon befann sig under jord. På ön låg en sten af

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

många oxlasters tyngd, men som hon kände sig vuxen att handtera som en vanlig slungsten. Den lade hon i ett strumpband - och i nästa ögonblick låg den - på Knallahall. Orsaken hvarför den ej nådde målet var ej bristande styrka hos jätteqvinnan utan den, att då hon skulle söka fotfäste för att göra sitt kast säkrare, sprack Slungö af den ofantliga tyngden; och det bar åt helvete med jätteqvinnan, hvarifrån hon kommit, och Slungö är därför än i dag tudelad.

Skriv endast på denna sida!

Avskrift ur "Fören.f.
Smål.Minnen":s saml.
3 :dje avd. No.14.

ACC. NR.

M 9074:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: _____

Härad: Kinnared Adress: _____

Socken: Kishult L Berättat av _____

Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör

Det ordspråket: "Äplet faller ej långt ifrån trä-
det", är icke alltid visst.

Tjenst uti rikemans gård en gosse kom för
att söka. "Far din, en skälm var han, och äplet långt från trädet
plägar ej falla", blef rikemans svar. Den bepröfvade sade: "Stor-
men så våldsam kom, nog dref den äplet ett stycke." Tjensten den
pröfvade fick; hans herre ej ångrade städseln.

(Innehållet är folkets, formen är af upptecknaren.)

Skriv endast på denna sida!

Avskrift ur "Fören.f.
Smäl.Minnen":s saml.
3:dje avd. No.15.

ACC. NR.

M. 9074:20

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: K. Linbsten

Härad: Kinnared Adress:

Socken: Urshult Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Årsgång.

Till årsgången förbereder man sig så, att man sluter in sig i ett mörkt rum utan att se eller tala vid någon människa och utan att förtära en enda smula eller droppe, "vått eller torrt" som det heter, under ett helt dygn före julafton. Sälunda förberedd ger man sig ästad kl.9 på qvällen, ty man måste besöka tre kyrkor under natten och ha varit vid tre korsvägar förrän folk kommer i rörelse till julottan - annars får man icke se någonting märkvärdigt. Och så skall man vara utrustad med en ekekäpp (eken var helgad åt Thor) och med eldstål (som bekant begagnades det att slå eld med, förrän tändstickorna uppfunnits) - båda sakerna till skydd mot alla troll och spöken, som den qvällen "i mörkrena vanka" och namneligen den vådliga "glo-soen" eller "gloffe-soen" (jag har hört båda delar; hon kallas "glo-soen", ty hennes ögon äro så stora, att de glo, lysa, genom-

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tränga mörkret; "gloffe-soen" antyder hennes förfärliga rytande; svin sägas "gloffa", när de häftigt väsnas utan att skrika med full hals.). Både hon och andra troll sky ekekäppen och eldstålet. Farlig är också "sju-huta-käring" (den sjuhöfdade (hute=hufvud) käringen). "Glo-" eller "gloffesoen" är farlig särskildt därför, att hon söker efter att få springa mellan benen på den vandrande årsgångaren, och lyckas hon bara det, så är den uslingen såld, och då ska han ha tack, ty då skär hon honom antingen midt itu på sin styfva, vassa rygg, eller får han på henne rida till Blåkulla, dit det genast bär ästad igenom luften, så det hviner "ätte dom". Och vill han ej bli olyckligt ute för "sju-huta-käring", så måste han vid sin bortgång från hemmet lemna sin bädd ledig åt henne der, ty det kan hända, att han derigenom blir befriad från hennes farliga möte derute. Möjligt är nämligen, att hon låter den (bädden) bedraga sig och ligger der och drar sig hela natten. (Trollen tycka mycket om, allt hvad menniskorna hafva.) Spjället bör för säkerhets skull också stå öppet, ty derigenom vill hon gå både in och ut. När han går förbi gårdar, måste han höra efter, om der märkes ljud af vedhuggning, smickring, hyllande (näml. på likkistbräder od.) ty sådant oväsen der "julanatt" bådär begrafning och beredelse dertill. i gården under årets lopp. Om han vill undvika att bli "gastakryst", akte han sig för att gå midt utåt vägen - något som man ^{gör} väl i att låta bli alltid,

Skriv endast på denna sida!

när man går i mörkret om qvällar och nätter - ty går man så djerft och icke vid venstra vägkanten beskedligt och lugnt, kan man snart få sig en "munfisk" (slag på munnen; utslag på läpparne uppkommer näml. ofta af sådan anledning) och kastas åt sidan. Det kan ske när som helst i skumma natten, och så mycket mer då i den natten, när så mycket farligt är i rörelse. Det kan då hända, att just som han går, innan han vet ordet af, möter han en hufvudlös kropp - det är någon af dem, som under året skola dö i det grannskapet. Så får han ock se alla de likfärder, som det året komma att passera den vägen, och de gå precis så, som de göra, när de i verkligheten komma. Leder vägen förbi en sjö, får han stundom höra nödrop ur vattnet, bebådande att någon eller några skola drunkna der ät året, som stundar. Får han på åkerfälten höra af en liflig verksamhet och munterhet med skördande, så blir det god äring att vänta. Motsatsen förnimmes genom skördefolkets stön och suckan under deras mindre lifliga rörelser. I luften får han då också höra "hungerqvarnen"- det låter som när man "mal tomme" på en qvarn. Hör han liarna på ängarna bara hacka i stenar, så det klingar och blixtrar, bädar också det allt annat än godt. - Han måste emellertid påskynda sin färd, ty han skall ha varit vid de tre korsvägarne och vid två kyrkor före kl.12, så att han på det klockslaget eller så der vid pass kan besöka den tredje, der han då får höra "kyrkogrimmen" (med

M. 9074:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kyrkogrimmen förhåller sig så: När de gamle byggde en kyrka första gång på en plats, så tog man den första lefvande varelse, som gick in på kyrkogården, sedan den blifvit färdig och begrof den der lefvande. Den blef stället kyrkogrimm. Så vidt jag hört, är det i de flesta fall djur; i Urshult t.ex. en ox.) predika för de döde, hvilka då äro församlade i kyrkan. Såsom exempel på huru förskräckligt det är för en vanlig menniska - en årsgångare vet i allmänhet lite mer än rätt fram - att inträda då, må följande meddelas. En qvinna hade lagt sig bra tidigt julaftonskväll och vaknad i den tron, att det var tid att bege sig mot kyrkan. Hon lägger iväg och kommer fram och får se ljus i Guds hus och träder in, och går fram och sätter sig i vederbörligt stolsrum. Men, o fasa! - "ijämte" henne sitter hennes för många Herrans år sedan aflidna moder; och hon riktar till sin dotter följande kärvänliga ord: "Hade du ej varit min dotter, som du är, skulle jag genast rifvit ihjäl dig, men nu låter jag dig gå. Och jag vill säga dig det: när du kommer på gången så släng af dig din "kapperock" och rusa ut det fortaste du är i stånd till, och korsa dig, ty annars blir du ihjälrifven af andra döda, som icke äro släkt till dig." Hon kom visserligen helskinnad ut på detta sätt; men om morgonen när folket vid ljusan dag gick ur kyrkan, låg en liten bit af kapprocken på hvarje graf. - Men hvad och huru kyrkogrimmen predikar, förmäler ej historien. Om det är nöd-

Skriv endast på denna sida!

M. 9074:24

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vändigt för årsgångaren att inträda, vet jag ej, men säkert är, att han i alla händelser skall gå tre slag omkring hvardera kyrkan och se i nyckelhålet vid hvarje dörr han går förbi. Sömliga säga, att han också bör gå baklänges. - Sedan får han då äntligen gå hem och äta och gå och lägga sig, ty då är "sju-huta-käring" utfaren genom skorstenen (pipan i spisen). Men nu gäller det att vara dubbelt försiktig, ty det kan hända, att han just nu får möte af "sju-huta-käring", som söker att qväfva honom; och slipper han möta "glosoen" och se hennes hemska ögon, så är hon ej bättre för det: nu håller hon sig bakom honom och vill springa mellan benen som förut och dessutom söker hon med sitt förfärliga "gloffande" förmå honom att se sig om. Och gör han det, så blir slutet på årsgången det, att han - glömmer allt hvad han sett och hört, och han har jemt ingenting för det han varit förveten och gjort sig så mycket besvär. - Drägligare blir dock "glosoen" måhända och gör honom ej så mycken oro under årsgången, om han varit så försiktig att vid afträskningen, som gemenligen sker före jul, ha lemnat någon otröskad säd kvar till henne. - Men har man en gång börjat gå årsgång, så är det ej lätt att slippa sen, ty man får ingen ro annars för de vådliga makter, som beherska den, hvilken trädtt i deras samqväm och har med dem att göra.